

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการ ในการบังคับโทษปรับในคดีอาญา

จากการศึกษาถึงแนวคิดในการบังคับคดีอาญาเรื่องการบังคับโทษปรับ ทั้งในส่วนที่เป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบังคับโทษปรับของต่างประเทศในบทที่ผ่านมาแล้วนั้น ในบทนี้จะทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับการบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาตามอำนาจของพนักงานอัยการ รวมทั้งนำหลักการบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาในต่างประเทศในบทที่ 3 มาร่วมกันวิเคราะห์ เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องที่เกี่ยวกับการบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาของพนักงานอัยการที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

มาตรการที่ใช้ในการบังคับคดีอาญาเรื่องการบังคับโทษปรับในประเทศไทย

เมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษปรับวิธีที่ศาลปฏิบัติ คือ ศาลจะสั่งไว้ในคำพิพากษาว่า “ถ้าจำเลยไม่นำเงินมาชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29 และมาตรา 30” เท่านั้น ซึ่งในคำพิพากษาดังกล่าวจะไม่ได้แจ้งรายละเอียดไว้ ทางปฏิบัติเมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ปรับ และผู้นั้นไม่ชำระค่าปรับ ก็จะใช้วิธีกักขังแทนค่าปรับจนกว่าจะหมดหรือไม่เกินสองปีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 30¹ การที่ศาลสั่งเช่นนี้เพราะศาลไม่อาจทราบว่าจำเลยจะมีเงินมาชำระค่าปรับหรือไม่ และมาตรา 29 และมาตรา 30 นี้ เป็นการบังคับคดีไม่จำเป็นที่ศาลต้องกล่าวไว้ในคำพิพากษา

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 28 บัญญัติว่า “ผู้ใดต้องโทษปรับ ผู้นั้นจะต้องชำระค่าปรับตามจำนวนที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาต่อศาล” และมาตรา 29 บัญญัติว่า “ผู้ใดต้องโทษปรับและไม่ชำระค่าปรับภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลพิพากษา ผู้นั้นจะต้องถูกยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับ...” และมาตรา 30/1 บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลพิพากษาปรับไม่เกินแปดหมื่นบาท ผู้ต้องโทษปรับซึ่งมิใช่ชนิดบุคคลและไม่มีเงินชำระค่าปรับอาจยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นที่พิพากษาคดีเพื่อขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ...”

¹ จรณ เจริญถ้ำ. (2538). “ฎีกาวิเคราะห์: ลักษณะการกักขังแทนค่าปรับไปพลางก่อนเป็นอย่างไร”. *อัยการ*, 18, 213, หน้า 40-46.

จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวอาจแบ่งสภาพบังคับโทษปรับของประเทศไทยมี 4 รูปแบบ คือ การชำระเงินค่าปรับ การกักขังแทนค่าปรับ การยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับและการทำงานบริการสังคม หรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) การชำระเงินค่าปรับ

เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ใดต้องโทษปรับแล้ว ผู้นั้นมีหน้าที่จะต้องนำเงินตามจำนวนที่ศาลกำหนดมาชำระ หมายความว่าสิ่งที่จะนำมาชำระค่าปรับจะต้องเป็นเงินเท่านั้น ซึ่งตามกฎหมายไทยจำนวนเงินที่นำมาชำระค่าปรับศาลอาจกำหนดภายในอัตราหรือระวางที่กฎหมายกำหนดและเงินค่าปรับที่นำมาชำระต้องเป็นเงินตราสกุลไทยคือเงินบาท จะนำเงินตราต่างประเทศมาชำระตามคำพิพากษาของศาลไทยไม่ได้ โดยปกติผู้ที่มีหน้าที่เก็บค่าปรับหรือรับชำระค่าปรับก็คือศาล ทางปฏิบัติ เมื่อศาลอ่านคำพิพากษาเสร็จแล้วเจ้าหน้าที่ศาลจะพาจำเลยหรือญาติของจำเลยไปชำระค่าปรับ เมื่อชำระแล้วเจ้าหน้าที่ศาลจะนำใบเสร็จเข้าสำนวนเพื่อให้ศาลส่งนำส่งเงินต่อไป แต่ถ้าจำเลยไม่สามารถชำระเงินค่าปรับได้ในวันที่ศาลมีคำพิพากษา ศาลก็จะมีคำสั่งให้กักขังแทนค่าปรับไปทันทีแม้ว่าตามมาตรา 29 กำหนดระยะเวลาให้จำเลยมีระยะเวลาในการหาเงินมาชำระค่าปรับภายใน 30 วันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาแต่ถ้าเป็นกรณีกฎหมายให้อำนาจพนักงานอื่นในการเป็นผู้กำหนดค่าปรับและรับชำระค่าปรับนอกจากศาล เช่น การเปรียบเทียบปรับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พนักงานสอบสวนจะเป็นผู้กำหนดค่าปรับและรับชำระค่าปรับ และเมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับแล้วจะได้รับใบเสร็จและคดีอาญาเป็นอันเลิกไป

จะเห็นได้ว่า สภาพบังคับของโทษปรับโดยวิธีการชำระด้วยเงินวิธีนี้ พนักงานอัยการไม่ได้มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวข้องในการกำหนดค่าปรับหรือการรับชำระเงินค่าปรับแต่อย่างใด และพนักงานอัยการก็ไม่ได้เป็นเจ้าของพนักงานอื่นตามกฎหมายที่อำนาจในการเปรียบเทียบปรับได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา สภาพบังคับของโทษปรับโดยวิธีการชำระด้วยเงินจึงเป็นอำนาจและหน้าที่ของศาล และเจ้าพนักงานอื่นที่มีอำนาจในการกำหนดค่าปรับ หรือเปรียบเทียบปรับและรับชำระค่าปรับ เท่านั้น

2) การกักขังแทนค่าปรับ

การกักขังแทนค่าปรับเป็นโทษทดแทนหรือมาตรการเสริม (Substitute Punishment) ของการไม่ชำระค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญาและเป็นวิธีการเร่งรัดค่าปรับเท่านั้น มิใช่โทษปรับหรือโทษทางอาญาอย่างอื่นแต่อย่างใด ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายของกฎหมายที่ให้ลงโทษปรับก็คือเงิน การกักขังแทนค่าปรับจะพึงทำได้ต่อเมื่อไม่มีทางจะได้เงินค่าปรับ

จากบทบัญญัติใน มาตรา 29 แห่งประมวลกฎหมายอาญา การกักขังแทนค่าปรับเกิดขึ้นได้ 2 กรณี คือ

กรณีหนึ่ง คือ เมื่อผู้ต้องโทษปรับไม่ชำระค่าปรับภายใน 30 วันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาและได้ถูกยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับแล้วไม่พอชำระหรือไม่มีทรัพย์สินให้ยึดมาชำระค่าปรับได้จึงถูกกักขังแทนค่าปรับ

กรณีที่สอง คือ เมื่อศาลพิพากษาให้ผู้ใดต้องโทษปรับแล้ว แต่ศาลเห็นควรสงฆ์ว่าผู้นั้นจะหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับ ศาลจะเรียกประกันหรือกักขังผู้นั้นแทนค่าปรับไปพลางก่อนก็ได้

ในทางปฏิบัติหากเป็นกรณีของโทษปรับและจำเลยไม่มีเงินเสียค่าปรับในวันที่ศาลชั้นต้นพิพากษานั้นแล้ว ทางปฏิบัติของศาลตลอดมาจนบัดนี้ก็คือ ศาลจะออกหมายกักขังจำเลยแทนค่าปรับทันทีทั้งๆ ที่คำพิพากษานั้นยังไม่ถึงที่สุดแต่ประการใด² โดยเหตุผลที่ศาลใช้มาตรการกักขังแทนค่าปรับโดยไม่ได้ใช้มาตรการอื่นตามมาตรา 29 กำหนดไว้มีดังนี้

(1) ถ้าศาลพิพากษาให้ชำระค่าปรับแล้วปล่อยตัวผู้นั้นไป ผู้ต้องโทษอาจไม่นำเงินมาชำระค่าปรับและเกิดความยุ่งยากในการติดตามจับตัวผู้นั้นมาชำระค่าปรับ

(2) การเรียกหลักประกัน ศาลไม่อาจทราบได้ว่าบุคคลนั้นพร้อมที่จะยื่นหลักประกันหรือไม่

(3) การให้จำเลยทำงานบริการสังคมหรือทำงานบริการสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ ต้องเป็นกรณีที่จำเลยเป็นผู้ร้องขอ และจำกัดเฉพาะคดีที่ศาลพิพากษาปรับไม่เกินแปดหมื่นบาทด้วยศาลไม่มีอำนาจสั่งเองได้

(4) การยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับมีขั้นตอนยุ่งยาก และทำได้ช้า

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลจึงเลือกใช้มาตรการกักขังแทนค่าปรับในทันทีเพราะเป็นเรื่องที่ทำได้ง่ายและสะดวกกว่าและมีผลในเชิงบังคับได้ทันที

นอกจากนี้ ยังมีแนวปฏิบัติตามคำพิพากษาศาลฎีกาในเรื่องการกักขังแทนค่าปรับ คือ การกักขังแทนค่าปรับไม่สามารถใช้บังคับกับนิติบุคคลได้ และหากจำนวนค่าปรับมีจำนวนไม่ถึงอัตราการกักขังแทนค่าปรับต่อหนึ่งวัน ศาลจะใช้มาตรการกักขังแทนค่าปรับไม่ได้ นอกจากนี้ถ้ามีจำเลยหลายคนการใช้มาตรการกักขังแทนค่าปรับต้องบังคับกับจำเลยส่วนคนละเท่าๆ กันและอย่างไรก็ตาม ห้ามจำเลยขอคืนเงินค่าปรับที่ชำระไว้แล้วเพื่อขอให้ศาลสั่งกักขังแทนค่าปรับไม่ได้

ในการกักขังแทนค่าปรับนั้น พนักงานอัยการไม่ได้มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินการในส่วนนี้แต่อย่างใด แต่เป็นหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์เป็นหน่วยงานในการรับผิดชอบการบังคับโทษอาญาที่เป็นการจำกัดเสรีภาพให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมตัวผู้กระทำความผิดไม่ให้หลบหนีและลงโทษให้กลับตัวเป็นพลเมืองดี แต่รัฐต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการ

² คณิต ฅ นคร. (ม.ป.ป.). *ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา: หลักกฎหมายและพื้นฐานการเข้าใจ. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. หน้า 64*

ดูแลผู้ต้องโทษกักขังเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งอาจมีการถ่ายทอดพฤติกรรมระหว่างผู้ต้องโทษด้วยกันเอง และอาจทำให้हारกลับคืนสู่สังคมเป็นไปได้ยาก

3) การทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ

การทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นมาตรการทางเลือกให้กับผู้ต้องโทษปรับที่ไม่มีเงินชำระค่าปรับ มีโอกาสที่จะเลือกทำงานบริการสังคมหรือถูกกักขังแทนค่าปรับ เนื่องจากการทำงานบริการสังคมหรือการทำงานสาธารณประโยชน์นั้นจำเลยไม่ต้องถูกจำกัดเสรีภาพและไม่เป็นที่เสื่อมเสียชื่อเสียงด้วย โดยการใช้ความรู้ความสามารถของตนในการทำงานตามลักษณะงานและจำนวนชั่วโมงที่ต้องปฏิบัติในแต่ละวันจนครบตามที่ศาลกำหนด เนื่องจากแรงงานและทรัพย์สินเป็นสิ่งที่ทดแทนกันได้ เพราะการใช้แรงงานทำให้มีเงินและเงินก็มาจากการใช้แรงงาน และทำให้ผู้กระทำความผิดมีความสำนึกในการเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือผู้อื่นบ้าง เนื่องจากความคิดที่จำเลยก่อขึ้นนั้นถือว่าเป็นการเอาเปรียบสังคมและยังสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการลงโทษที่มุ่งแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดด้วย อย่างไรก็ตาม มาตรการดังกล่าวนี้ก็ยังมีข้อจำกัด คือ การที่ศาลจะสั่งให้จำเลยการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับนั้น จะต้องให้จำเลยเป็นผู้มีคำร้องขอต่อศาลเท่านั้น ศาลทำหน้าที่เพียงพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาต แต่ศาลไม่มีอำนาจลงโทษจำเลยให้ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับได้เอง ทำให้มาตรการดังกล่าวไม่เกิดผลเท่าใด เพราะจำเลยบางรายอาจคำนวณผลดีผลเสียระหว่างมาตรการดังกล่าวกับการกักขังแทนค่าปรับและอาจเลือกให้ศาลกักขังแทนค่าปรับดีกว่า เนื่องจากไม่ต้องทำงานและยังได้รับการดูแลจากรัฐ โดยมีสถานที่ให้อยู่และอาหารให้กินซึ่งสบายกว่าการที่จะต้องทำงานใต้โทษและนอกจากนี้การที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีฐานะดีการลงโทษปรับโดยการยอมให้ชำระเงินยอมไม่ส่งผลเป็นการข่มขู่หรือยับยั้งไม่ให้กระทำความผิดอีก เนื่องจากผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีความสามารถในการชำระเงิน ซึ่งหากศาลสามารถลงโทษให้ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์จะเป็นการลงโทษเพื่อการข่มขู่หรือยับยั้งผู้กระทำความผิดที่ฐานะดีได้

4) การยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับ

หากจำเลยไม่มีเงินชำระค่าปรับแล้ว มาตรการทางกฎหมายในการบังคับเอาทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดอีก คือ การยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29 การยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับถือเป็นวิธีเร่งรัดค่าปรับเท่านั้น มิใช่โทษปรับหรือโทษอาญาอย่างอื่นใด โดยมาตรการดังกล่าวเปิดช่องให้ตีความได้ว่าเมื่อผู้ถูกปรับมิได้ชำระค่าปรับภายในสามสิบวัน ศาลจะต้องยึดทรัพย์สินของผู้นั้นเอามาขายทอดตลาดใช้เป็นค่าปรับก่อนทั้งนี้ความมุ่งประสงค์ของกฎหมายในการบังคับโทษปรับ คือ เงิน

เห็นได้ว่า การยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับเป็นมาตรการทางเลือกให้ศาลนำมาใช้กับบุคคลที่ต้องชำระค่าปรับต่อศาลและจะกระทำเมื่อครบสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถ้าผู้ต้องโทษไม่ชำระค่าปรับและไม่ให้ประกันการชำระค่าปรับในวันที่ศาลพิพากษาอันเป็นเหตุให้ศาลกักขังผู้นั้นแทนค่าปรับไปพลางก่อน ถ้าการกักขังนั้นได้ทำไปครบสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลพิพากษาแล้วหรือยังไม่ครบกำหนดวันกักขัง เมื่อปรากฏว่าผู้ต้องโทษปรับมีทรัพย์สินที่พอจะยึดมาใช้ค่าปรับที่ยังคงเหลืออยู่จากการกักขังได้ ศาลจะยึดทรัพย์สินของผู้นั้นมาใช้ค่าปรับที่ยังเหลืออยู่ได้โดยคงหรือไม่กักขังต่อไป เพราะกฎหมายมิได้ห้ามว่าถ้ามีการกักขังแทนค่าปรับอยู่แล้วจะยึดทรัพย์สินมาใช้ค่าปรับที่ยังเหลืออยู่ไม่ได้ และในกรณีผู้ต้องโทษปรับมีทรัพย์สินที่จะยึดมาขายทอดตลาดเอามาชำระค่าปรับได้อยู่ ผู้ต้องโทษปรับจะขอให้กักขังแทนค่าปรับต่อไปจนครบจำนวนค่าปรับโดยไม่ยินยอมให้ศาลยึดทรัพย์สินไม่ได้ เพราะโดยหลักการแล้วการที่ศาลวางโทษปรับเป็นเงินจำนวนหนึ่งนั้นย่อมมีความประสงค์ของกฎหมายที่จะบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาและหากจำเลยมีพฤติการณ์ที่จะไม่ชำระค่าปรับ และเมื่อกักขังแทนค่าปรับไปพลางก่อนจนครบกำหนดสามสิบวันแล้วศาลย่อมมีอำนาจสั่งยึดทรัพย์สินของจำเลยเพื่อใช้ค่าปรับได้

การยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับเป็นมาตรการที่บังคับเอากับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดโดยตรงและสอดคล้องกับความมุ่งหมายของโทษปรับที่ต้องการบังคับเอากับทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับ แต่การยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับดังกล่าวประมวลกฎหมายอาญาไม่ได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ จึงต้องนำการบังคับคดีแพ่งในเรื่องการยึดทรัพย์สินตามประมวลวิธีพิจารณาความแพ่งมาบังคับใช้โดยอนุโลม คือ จะต้องมีส่วนนำทรัพย์สินและนำยึดทรัพย์สิน ประกอบกับเจ้าพนักงานบังคับคดีกรมบังคับคดีในปัจจุบันไม่ใช่เจ้าพนักงานศาลอีกต่อไป ทำให้การยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับจะต้องมีเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาหรือผู้แทนในการดำเนินการประสานงานกับเจ้าพนักงานบังคับคดี ในปัจจุบันตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 ได้กำหนดให้พนักงานอัยการเข้ามามีบทบาทอำนาจและหน้าที่ในการบังคับคดีโทษปรับในคดีอาญาในส่วนของกรณียึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับ ตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 มาตรา 14 (7) และสำนักงานอัยการสูงสุดยังได้มีการจัดตั้งสำนักงานการบังคับคดีขึ้น เพื่อดำเนินการในการบังคับคดีแพ่งคดีปกครองและคดีอาญาเฉพาะ ในส่วนของกรณียึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับตามคำพิพากษา ประกอบกับได้ออกระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดี พ.ศ. 2555 แต่พนักงานอัยการไม่ได้มีอำนาจในการบังคับคดีเหมือนเช่นเจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดี ดังนั้นกรมบังคับคดีจึงยังคงเป็นองค์กรหลักในการทำให้คำพิพากษาของศาลมีสภาพบังคับและใช้บังคับให้เกิดผลได้จริงในการปฏิบัติตามคำพิพากษา เมื่อวิเคราะห์ในเรื่องบทบาทของพนักงานอัยการ โดยภาพรวมจะเห็นว่า พนักงานอัยการจะมีบทบาทหน้าที่เป็นเพียงผู้ประสานงานด้านการ

บังคับคดีแพ่ง คดีปกครองและคดีอาญาเฉพาะในส่วนของการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับตามคำพิพากษาเท่านั้น หรือมีอำนาจหน้าที่เพียงอำนาจการให้การบังคับคดีเป็นไปโดยเรียบร้อย มีความถูกต้องตามกฎหมาย และทำให้รัฐได้รับผลประโยชน์อย่างถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุด แต่เนื่องจากอำนาจและหน้าที่เป็นเรื่องใหม่ของพนักงานอัยการและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุด จึงยังมีปัญหาทางกฎหมายและปัญหาในทางปฏิบัติอยู่หลายประการ ซึ่งทำให้การการบังคับคดีโทษปรับในคดีอาญาในส่วนของการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับนั้นยังไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร

5) วิเคราะห์การบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาของพนักงานอัยการ

การกำหนดโทษปรับแก่ผู้กระทำความผิดเป็นนโยบายทางอาญา มุ่งเน้นการลงโทษผู้กระทำความผิดในทางเศรษฐกิจ เนื่องจากโทษปรับเป็นโทษที่บังคับเอากับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด จากการศึกษาแนวคิดและบทบาทหน้าที่ของอัยการในการบังคับโทษปรับในคดีอาญาของอัยการต่างประเทศในบทที่ 2 และบทที่ 3 และการศึกษาบทบาทหน้าที่ของพนักงานอัยการไทยในการบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญา ชำงต้นพบว่า การบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาตามอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการตามตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 มาตรา 14 (7) ยังมีปัญหาทางกฎหมายและปัญหาในทางปฏิบัติอยู่หลายประการดังนี้

4.1 ปัญหาอันเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมายที่ขาดความชัดเจน

ตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 มาตรา 14 (7) ได้ให้อำนาจแก่พนักงานอัยการในเรื่องการบังคับโทษปรับในคดีอาญาไว้ โดยให้พนักงานอัยการดำเนินการตามที่เห็นสมควรเกี่ยวกับการบังคับคดีอาญาเฉพาะในส่วนของการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับตามคำพิพากษา ซึ่งอำนาจและหน้าที่ดังกล่าวถือเป็นเรื่องใหม่สำหรับพนักงานอัยการและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดแม้ต่อมาสำนักงานอัยการสูงสุดยังได้มีการจัดตั้งสำนักงานการบังคับคดีขึ้นเพื่อดำเนินการในการบังคับคดีแพ่ง คดีปกครองและคดีอาญาเฉพาะในส่วนของการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับตามคำพิพากษา ประกอบกับได้ออกระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดี พ.ศ. 2555 เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ แต่กฎหมายและระเบียบดังกล่าวยังขาดความชัดเจนและอาจก่อให้เกิดความสับสนระหว่างหน่วยงาน เพราะแต่เดิมอำนาจในการบังคับคดีเป็นของเจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดี เมื่อพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 มาตรา 14 (7) ได้บัญญัติให้พนักงานอัยการดำเนินการตามที่เห็นสมควรเกี่ยวกับการบังคับคดีอาญาเฉพาะในส่วนของการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับตามคำพิพากษาได้แล้ว ดังนั้น พนักงานอัยการจะสามารถดำเนินการได้อย่างเช่นเจ้าพนักงานบังคับคดีหรือไม่

เมื่อศึกษาพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 ประกอบกับระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดี พ.ศ. 2555 จะพบว่าพนักงานอัยการไม่ได้มีอำนาจในการบังคับคดีเหมือนเช่นเจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดี พนักงานอัยการจะมีบทบาทหน้าที่เป็นเพียงผู้ประสานงานและดำเนินการตรวจสอบสถานะและทรัพย์สินของลูกหนี้หรือผู้ต้องโทษปรับ ในคดีแพ่ง คดีปกครองและคดีอาญาเฉพาะในส่วนของ การยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับตามคำพิพากษา กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่านั้น อำนาจในการยึดทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับตามคำพิพากษายังคงเป็นอำนาจของเจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดี ดังนั้นเพื่อให้เกิดความชัดเจนทางกฎหมาย จึงเสนอแนะแนวทางต่อไปนี้

1) ตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 มาตรา 14 (7) ที่บัญญัติว่า “ดำเนินการตามที่เห็นสมควรเกี่ยวกับการบังคับคดีอาญาเฉพาะในส่วนของ การยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับตามคำพิพากษา...” ควรจะแก้ไขเพื่อให้เกิดความชัดเจนมากขึ้น โดยเสนอให้แก้ไขเป็นข้อความว่า “ในคดีอาญาให้พนักงานอัยการมีอำนาจดำเนินการตรวจสอบสถานะและทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับ เพื่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญา”

2) ข้อ 3 ของระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการบังคับคดี พ.ศ. 2555 ได้มีการนิยามความหมายของคำต่างๆ ไว้หลายคำ แต่คำว่า “บังคับคดี” ไม่ได้มีการนิยามไว้ว่าหมายถึงอะไร เพื่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่องอำนาจของพนักงานอัยการในการบังคับคดีจึงควรที่จะกำหนดความหมายของคำว่า “การบังคับคดีโดยพนักงานอัยการ” ไว้ในระเบียบนี้ ว่าการบังคับคดีโดยพนักงานอัยการ หมายถึง การให้พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ในการตรวจสอบสถานะของลูกหนี้รวมถึงผู้ต้องโทษให้ชำระค่าปรับตามคำพิพากษาและการตรวจสอบทรัพย์สินของลูกหนี้ รวมถึงผู้ต้องโทษให้ชำระค่าปรับตามคำพิพากษาในคดีแพ่ง คดีปกครอง และคดีอาญาเฉพาะใน ส่วนการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาบทบาทหน้าที่ของอัยการของประเทศสหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐฝรั่งเศสในบทที่ 3 พบว่า การบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาของทั้งสองประเทศค่อนข้างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากทั้งสองประเทศพนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ในการบังคับโทษปรับด้วยตนเองและมีอำนาจรับชำระค่าปรับได้ด้วยไม่ใช้เพียงแค่ประสานงานอำนวยความสะดวกให้หน่วยงานอื่นเท่านั้น อีกอย่างหนึ่งประเทศสหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐฝรั่งเศส มีการแบ่งหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานค่อนข้างชัดเจน หากประเทศไทยต้องการให้การบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญา รวดเร็วและมีประสิทธิภาพก็ควรจะนำแบบอย่างของทั้งสองประเทศมาปรับใช้ คือ ควรให้อำนาจพนักงานอัยการให้สามารถบังคับโทษปรับตามคำพิพากษา

ในคดีอาญาได้ด้วยตนเอง โดยให้มีอำนาจในการรับชำระค่าปรับอย่างเช่นประเทศสหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐฝรั่งเศส หรือดำเนินการตรวจสอบสถานะของลูกหนี้รวมถึงผู้ต้องโทษให้ชำระค่าปรับตามคำพิพากษาและการตรวจสอบทรัพย์สินของลูกหนี้รวมถึงผู้ต้องโทษให้ชำระค่าปรับตามคำพิพากษาและสามารถยึดหรืออายัดทรัพย์สินของลูกหนี้หรือผู้ต้องโทษปรับ โดยให้มีอำนาจอย่างเช่นเจ้าพนักงานบังคับคดี จึงจะทำให้การการบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญารวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

4.2 ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับระยะเวลาการบังคับคดี

จากการศึกษาเรื่องการบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาของต่างประเทศ ในบทที่ 3 พบว่าในประเทศสหรัฐอเมริกาการบังคับโทษปรับในคดีอาญานั้นทำได้ค่อนข้างรวดเร็ว โดยอาศัยการประสานงานของศาลและพนักงานอัยการ คือ หลังจากศาลได้ทำพิพากษาไปแล้วเป็นระยะเวลาไม่เกิน 10 วัน ศาลต้องส่งสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งไปยังพนักงานอัยการ ซึ่งการทำหน้าที่เก็บเงินค่าปรับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นหน้าที่รับผิดชอบของพนักงานอัยการ และภายในเวลา 10 วันทำการหลังจากถึงกำหนดการผัดผ่อนชำระค่าปรับ เมื่อมีการผัดผ่อนชดถลงจ่ายเงินค่าปรับเกินกำหนด 90 วัน พนักงานอัยการจะต้องบอกกล่าวให้บุคคลซึ่งผัดผ่อนว่าได้มีการผัดผ่อนชำระค่าปรับ โดยในคำบอกกล่าวจะต้องระบุอัตราดอกเบี้ยและเบี้ยปรับด้วยและต้องชำระทั้งหมดภายในเวลา 30 วัน นับแต่วันแจ้ง³ เห็นได้ว่าการประสานงานของศาลและอัยการของประเทศไทยดังกล่าวสามารถทำให้การบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและค่อนข้างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีกำหนดเวลาการดำเนินการของการบังคับโทษปรับ ตามคำพิพากษาในคดีอาญาค่อนข้างชัดเจน และมีการแบ่งหน้าที่ระหว่างหน่วยงานชัดเจนทำให้เกิดความล่าช้าในการบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญา

เมื่อเปรียบเทียบกับ การบังคับโทษปรับในคดีอาญาของประเทศไทยเห็นได้ว่าขั้นตอนในการบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาตามอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการนั้น เป็นไปอย่างล่าช้าเนื่องจากขั้นตอนค่อนข้างยุ่งยาก เนื่องจากมีปัญหาว่าหลังจากที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว ให้จำเลยชำระค่าปรับและจำเลยไม่ชำระค่าปรับให้พนักงานอัยการยื่นขอหมายบังคับคดีต่อศาล เพื่อยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับ แต่คดีที่พนักงานอัยการไม่ได้เป็นโจทก์พนักงานอัยการจะทราบได้อย่างไรว่าศาลมีคำพิพากษาให้จำเลยชำระค่าปรับเป็นจำนวนเท่าใดและจำเลยชำระค่าปรับหรือไม่ และการขอออกหมายบังคับคดีดังกล่าวจะต้องรอคดีถึงที่สุดหรือไม่ เพราะตามประมวลกฎหมายวิธี

³ คณิต ฒ นคร. อ้างแล้ว. หน้า 53-55.

พิจารณาความอาญา มาตรา 245 กำหนดว่า เมื่อคดีถึงที่สุดให้บังคับคดีโดยไม่ชักช้า เมื่อศาลออกหมายบังคับคดีแล้วพนักงานอัยการเจ้าของสำนวนจะต้องส่งเรื่องไปยังสำนักงานการบังคับคดีเพื่อดำเนินการตรวจสอบสถานะและการตรวจสอบทรัพย์สินของลูกหนี้หรือผู้ต้องโทษปรับ เมื่อสำนักงานการบังคับคดีได้รับเรื่องไว้ก็ต้องมีการพิจารณาตามลำดับชั้นบังคับบัญชาว่าจะได้มีการดำเนินการในการตรวจสอบทรัพย์สินก่อนข้างใช้เวลามาก และเมื่อตรวจสอบสถานะและการตรวจสอบทรัพย์สินของลูกหนี้หรือผู้ต้องโทษปรับแล้ว พนักงานอัยการก็ต้องส่งเรื่องไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดี เห็นได้ว่าพนักงานอัยการของไทยไม่ได้มีอำนาจในการบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาอย่างแท้จริง และการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานไม่ชัดเจน จึงทำให้การบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาของประเทศไทยเป็นไปอย่างล่าช้าและขาดประสิทธิภาพทำให้รัฐไม่สามารถจัดเก็บเงินในส่วนนี้ได้ และอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 99 ในเรื่องนี้มีเพียงกำหนดเวลา 5 ปี เท่านั้น ซึ่งเมื่อเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีอายุความในเรื่องการบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาถึง 20 ปี⁴

เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญา จึงเสนอแนะว่า ควรมีการแก้ไขในเรื่องบทบาทหน้าที่ระหว่างศาลกับพนักงานอัยการเพื่อให้เกิดความรวดเร็วขึ้นตามแบบของประเทศสหรัฐอเมริกา คือ เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้จำเลยชำระค่าปรับและจำเลยไม่ชำระค่าปรับภายในระยะเวลาสามสิบวันตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29 ศาลควรจะเป็นหน่วยงานที่แจ้งให้พนักงานอัยการทราบก่อนว่าศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้จำเลยชำระค่าปรับและล่วงพ้นระยะเวลาให้จำเลยชำระค่าปรับและแต่จำเลยไม่ชำระค่าปรับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งโดยไม่ต้องรอให้คดีถึงที่สุด เพราะศาลจะเป็นหน่วยงานที่รู้ดีที่สุดว่ามีการชำระค่าปรับตามคำพิพากษาหรือไม่ และเพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าในการที่พนักงานอัยการจะดำเนินการตรวจสอบสถานะและการตรวจสอบทรัพย์สินของลูกหนี้หรือผู้ต้องโทษปรับและเมื่อได้รับแจ้งจากศาลแล้วสำนักงานคดีและสำนักงานการบังคับคดีควรจะดำเนินการในเรื่องการตรวจสอบสถานะของลูกหนี้และการตรวจสอบทรัพย์สินทันทีและต่อเนื่องนับแต่โอกาสแรกที่มีโอกาสจะทำได้ โดยพนักงานอัยการควรลดขั้นตอนในการดำเนินการตามลำดับบังคับบัญชาเพื่อให้เกิดความรวดเร็วขึ้น และเร่งดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินป้องกันมิให้ลูกหนี้หรือผู้ต้องโทษตามคำพิพากษาจำหน่าย ซ่อนเร้น ฉ้อฉล หรือก่อภาระติดพันกับทรัพย์สินจนไม่อาจบังคับคดีได้ โดยไม่ต้องรอให้คดีถึงที่สุด เนื่องจากอายุความในการบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญามีเพียง 5 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 99

⁴ คณิต ฅ นคร. อ้างแล้ว. หน้า 54

เนื่องจากสำนักงานการบังคับคดีของสำนักงานอัยการสูงสุดตั้งอยู่ในส่วนกลางและมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับประมาณคดีที่ศาลมีคำพิพากษาให้จำเลยชำระค่าปรับ จึงเสนอแนะให้ตั้งสำนักงานการบังคับคดีส่วนภูมิภาคหรือสำนักงานการบังคับคดีจังหวัด เพื่อกระจายอำนาจและปริมาณงานคดี โดยให้ส่งสำนวนมาส่วนภูมิภาคหรือจังหวัดเพื่อดำเนินการบังคับคดีตามภูมิสำเนาของผู้ต้องโทษปรับ โดยกำหนดกรอบอัตราพนักงานอัยการและเจ้าหน้าที่ตามประมาณคดี เพื่อความรวดเร็วและทำให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินการบังคับคดี

4.3 ปัญหาเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติที่ไม่ระบุแนวทางการบังคับคดีอย่างชัดเจน

ปัญหาด้านความเข้าใจและการปฏิบัติงานของพนักงานอัยการและเจ้าหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามที่เห็นสมควรเกี่ยวกับการบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญา เนื่องจากอำนาจและหน้าที่ในการบังคับคดีของพนักงานอัยการ ตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 ประกอบกับระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดี พ.ศ. 2555 เป็นอำนาจหน้าที่ที่เกิดขึ้นใหม่จึงอาจทำให้พนักงานอัยการและเจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านการบังคับคดี จึงเสนอแนะว่า สำนักงานอัยการสูงสุดควรดำเนินการจัดอบรม สัมมนาโดยดำเนินการในรูปของคณะทำงานกลุ่มย่อย และกระจายความรู้ด้านการบังคับคดี โดยพนักงานอัยการไปยังส่วนภูมิภาคและจังหวัดต่างๆ ให้ทั่วถึงประกอบกับให้ความรู้กับพนักงานอัยการในเรื่องที่เกี่ยวกับการบังคับคดี โดยควรจัดให้มีหลักสูตรอบรมเกี่ยวกับการบังคับคดีตั้งแต่อบรมบรรจุแต่งตั้งเป็นอัยการผู้ช่วยหรือหลักสูตรอบรมเกี่ยวกับการบังคับคดีของข้าราชการฝ่ายอัยการ และสำนักงานการบังคับคดีควรเร่งดำเนินการออกหลักเกณฑ์และระเบียบขั้นตอนแนวทางในการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและเกิดประสิทธิภาพในการดำเนินการบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญา และเมื่อพิจารณาถึงระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการบังคับคดี พ.ศ. 2555 ไม่ได้มีการวางหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาไว้โดยเฉพาะ จึงเสนอให้มีการวางหลักเกณฑ์ในการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับในคดีอาญาไว้โดยเฉพาะแยกต่างหากจากการบังคับคดีแพ่ง

4.4 ปัญหาเกี่ยวกับการแจ้งผลและการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาและอุปสรรคในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับโทษปรับในคดีอาญา เนื่องจากอำนาจและหน้าที่ในการบังคับคดีของพนักงานอัยการเป็นเรื่องใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน และพนักงานอัยการก็ไม่ได้มีอำนาจในการดำเนินการบังคับคดีจริง เพียงแต่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบสถานะและทรัพย์สินและประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

และให้คำปรึกษาอำนวยความสะดวก เพื่อให้การดำเนินการบังคับ โทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น เมื่อพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 มาตรา 14 (7) ได้บัญญัติให้พนักงานอัยการดำเนินการตามที่เห็นสมควรเกี่ยวกับการบังคับคดีอาญาเฉพาะในส่วนของการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับตามคำพิพากษา แต่ไม่ได้บัญญัติให้ชัดเจนถึงอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการว่ามีอำนาจและหน้าที่อย่างไร จึงอาจทำให้เกิดความสับสนระหว่างหน่วยงานว่าหน่วยงานใดมีอำนาจและหน้าที่ในการบังคับคดีอย่างไร จึงทำให้การบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงเสนอแนะว่าควรมีการประชุมร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ศาล อัยการ และเจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดี เพื่อวางระบบและหาแนวทางในการดำเนินการร่วมกันและเพื่อให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์กร และเมื่อมีการประชุมหารือกันระหว่างหน่วยงานแล้วก็ควรมีหนังสือเวียนแจ้งให้เจ้าหน้าที่ในองค์กรของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบว่า การประชุมได้ข้อสรุปเป็นเช่นไร และหน่วยงานใดมีหน้าที่อย่างไร เพื่อให้การบังคับคดีเป็นไปโดยรวดเร็ว ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพในการดำเนินการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของรัฐ

เนื่องจากอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับ โทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาในส่วนของการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับของพนักงานอัยการยังเป็นเรื่องใหม่ จึงทำให้การดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องยังล่าช้าขาดประสิทธิภาพ แม้สำนักงานอัยการสูงสุดจะได้ออกระเบียบว่าด้วยการบังคับคดี พ.ศ. 2555 มาใช้บังคับเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการและเจ้าหน้าที่แต่ระเบียบดังกล่าวก็ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้ อีกทั้งยังต้องอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินการในส่วนของการบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

ดังนั้น จากการศึกษาบทบาทหน้าที่ของพนักงานอัยการต่างประเทศในบทที่ 3 และบทบาทหน้าที่ของพนักงานอัยการของประเทศไทย และวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาการบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาของพนักงานอัยการของไทย เห็นว่าแม้ประเทศไทยจะมีเจ้าพนักงานบังคับคดี แต่เจ้าพนักงานบังคับคดีในประเทศไทยมีอำนาจในการบังคับตามคำพิพากษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและตามที่กฎหมายอื่นกำหนด แต่ไม่มีอำนาจในการบังคับตามคำพิพากษาในคดีอาญา แม้ว่าตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมฯ จะกำหนดให้มีอำนาจในการยึดทรัพย์สินค่าปรับได้ แต่การยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาจะต้องมีผู้ชี้ทรัพย์สินและผู้นำยึด ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายหน่วยงานจึงจะสามารถดำเนินการบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญา โดยการยึดทรัพย์สินได้ จึงทำให้การดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเกิดความล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพจนทำให้บางเรื่องขาดอายุความในการบังคับ เนื่องจากอายุความ

ในเรื่องนี้มีเพียงกำหนดเวลา 5 ปี รัฐจึงไม่สามารถจัดเก็บค่าปรับเข้ารัฐได้ตามที่ควรจะเป็น ผู้เขียนเห็นว่า การที่ให้องค์กรอัยการเข้ามามีบทบาทในเรื่องนี้มีความเหมาะสมแล้ว เนื่องจากประเทศไทยมีระบบการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ อัยการจึงเป็นตัวแทนของรัฐและสังคมในการดำเนินคดีอาญาทำหน้าที่ในการฟ้องคดีต่อศาลและอยู่ร่วมในการพิจารณาจนกระทั่งศาลมีคำพิพากษา อัยการก็ควรจะมีอำนาจในการตรวจสอบให้มีการบังคับตามคำพิพากษา ประกอบกับอัยการเป็นผู้ชำนาญและเชี่ยวชาญด้านกฎหมายแต่ก็ควรจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมให้อัยการมีอำนาจในการบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาอย่างแท้จริง โดยเพิ่มอำนาจให้พนักงานอัยการมีอำนาจในยึดหรืออายัดทรัพย์สินเพื่อนำมาชำระค่าปรับได้ด้วย เพื่อให้การดำเนินการในส่วนของการบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ หากพนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ดังกล่าวแล้วการบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาในคดีอาญาก็จะมีประสิทธิภาพเหมือนในประเทศสหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐฝรั่งเศส